

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
„1/2” 1 „ 60 „
„1/4” — 90 „

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
„1/2” 3 „

Numeri singuratici se vënd
în Cluj cu 5 fileri, într'alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE
se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

—o—

ADRESA:
„RĂVAȘUL”
CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCA 6.

Redactor resp.: Dr. IULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Nădejdea.

Când te prinde reul de toate părțile, așa cum te prinde apa, și-ți macină, îți surpă, tot ce biată ai avut, de rămâi gol ca napul, nu e așa, că și atunci mai rămâne ceva tănuit în suflet, de ce răul nu se prinde. Rămâne *nădejdea*. Rămâne credința acea tare și neînfrântă, că o să dobândești iarăși ce ai pierdut, că o să ajungi din nou la creangă verde. Când sărăcia se cotoleşte'n găzduia ta și îți uscă toată truda și opintea, nu e așa, că'n sufletul tău de creștin, prinde tot mai tare *nădejdea*, această floare cu bună mireasmă pentru inimile îndurerate? D-zeu, dacă îngăduie să te ispitească vremelnice necazurile, îți lasă de sprijină, pe drumul spinos al durerii, *nădejdea*; ea îți lămurește argintul sufletului, te oțelește și-ți dă destoinicia trebuitoare spre a înfrunta piedecile ce ți-se pun împotriva. Nu armura de oțel aduce izbânda, ci credința neînfrântă, *nădejdea* caldă și neșovăitoare în tine și'n binele ce ți-se cuvine și ce trebuie să-ți vină. —

Noi, popor bătut de o soarte vitregă și rea, de nimic n'avem așa mare trebuință ca tocmai de *nădejde*. Primejdia, stîrmită din ascunzișurile ei de lăcomia rea și cănească a oamenilor, ne strînge tot mai strașnic în cercurile ei de fer. Prisosul muncii ni-l iau alții și banul trudit ni-se rostogolește pe nebăgate în samă în mâinile acelor cari și-n mai puțină buiecie și nestămpăr ar putea trăi. La sate, unde domnii știu că oile sunt mai blânde și mai lăptoase, sărăcia întinde stăpânirea tot mai tare și tot mai înspăimântător. Găzdăcii bine întemeiate și din vremuri, sub greutatea sarcinilor puse, se strică, se alege praf din ele. Pământul, singurul ce ne mai chieazășuiește stărnice în această țară, îl scăpăm din mâni și alții se fac domni pe palma de loc, pe care nevoile ne silesc să-l vindem pe prețuri de nimic. — Răul ni-e prietin și sărăcia ni-e frate și soră.

Spuneți, ce ne mai rămâne, dacă nu *nădejdea* în Cel de sus și'n zile mai bune? O, dacă *nădejdea* și credința n'ar fi logodnica scumpă a celor zdrobiți de atâtea lipsuri, abunăsămă că nici domnii, nici cei săraci n'ar mai putea duce traiul pacinic de azi.

Și trebuie, și avem dreptul să nădăjduim și noi vremuri cu răsplată și pentru noi. D-zeul părinților noștri se va îndura de lacrămile slugilor sale și le va întoarce întiu bucurie ticăloșia de cari au fost părtași de atâtea groază de vreme.

Am muncit ca vita în jug și am tras în rău ca în bine, dar pleasna ascuțită a sorții nici când n'a smuls de pe buzele noastre cuvânt de hulă ori blăstăm contra împărțitorului de sorți și

de noroace. Binele ce ni-se cade, traiul priincios și slobod, trebuie să vină. Soarele a cărui răsărit îl așteptăm, trebuie să răsăre. Il vom silii noi, prin munca și vrednicia noastră. Ne-am năcăjit și bătut de toate relele, dar avem și noi cărmuitorii noștri, părinții noștri sullețești. Isbândirea visurilor noastre dragi numai ei ne-o pot aduce. Colo jos geme, strivit de poveri și de biruri îngreunătoare, fratele nostru de un sânge și de un neam. Cei îndurerăți strigă după ajutor. Unde sunteți, voi apostoli, voi arhangeli mântuitori? Vă rabdă sufletul să fiți privitori nenorocirii neamului nostru? Veniți, vărsați în suflete beutura întremătoare a încrederii și-a *nădejdi*! Veniți, svîrliți cu pumnii plini sămînța îndemnului și a deșteptării, și inimile primitoare o să tresalte. Numai *nădejdea* zilelor de mâni ne mai ține și ne mai dă putere. Aceasta ne-o dați!

Iar voi, oblăduitori de popoară, luați-ne ori-ce voiți; sângele și avutul vi-l cinstim, dar nu vă atingeți de sufletele noastre! Trupurile vi-le dăm, a voastre fie, dar lăsați-ne pe D-zeul nostru și *nădejdea* caldă a zilelor mai bune. Voi aveți tot, și puterea, și aurul le aveți în stăpânire. Noi navem numai cerul. Cerul își mai cerne peste noi îndurările sale; și doar *nădejdea* își mai află sălaș în sufletele noastre.

O, sfântă *nădejde*, tu toiaș al neputințelor noastre, revarsă minunea apelor tale binefăcătoare în sufletele noastre.

Crestături.

— »Societatea economilor» — »Gazda szövetség», din Budapesta a pus la cale un șir de prelegeri asupra stărilor sociale de astăzi. Ținta acestor prelegeri e a lumina pe cei mai de asupra cum e starea poporului de rînd și ce mijloace ar trebui să se folosească pentru îmbunătățirea sorții țeranului. Nisuița aceasta e fără îndoială foarte frumoasă și șirul acesta de prelegeri a dat prilej mai multor foi din Budapesta să arete cari sunt relele cele mai mari, de cari suferă societatea și îndeosebi țărănimea. Astfel »Alkotmány» cere într'un articol ca să nu mai deie jidovilor dreptul de crișmarit, ci să-l deie societăților creștine de consum, cari ar trebui să se înființeze în fiecare comună. Duminica și în sărbători crișmele să fie închise toată ziua, sub grea pedeapsă. Să se pedepsească aspru nu numai fiecare om, care se îmbeată, ci și crișmarul care i-a dat beutura. »Alkotmány» zice că crișma jidovească e pricina întregii ticăloșii și sărăcii.

— Academia română din București și-a început în 28 Martie ședințele sale. Dintre frun-

Casa băncii românești »Economul» din Cluj.

tașii dela noi iau parte membrii: I. M. Moldovan, canonic preposit din Blaj, Iosif Vulcan, redactorul »Familiei» din Oradea-Mare, și At. Marinescu din Sibiu. Academia va împărți și în uest-an mai multe premii de câte 5—6 mii de coroane pentru cele mai bune cărți românești.

»ECONOMUL«

Înainte cu aproape 20 ani, — la anul 1886 — s'a înființat banca românească din Cluj »Economul». Înfloreau pe acea vreme multe bănci românești, când de abia a putut răsbate și prin neîncrederea și răceala Clujenilor gândul, care aci ar fi trebuit să încolțească mai întâiu, de a face o bancă, de unde numărul popor de țărani români, din loc și mai ales din jur, să-și poată lua ajutoare de bani în munca lor, și astfel să se scape din ghiarele cămătarilor. —

Prin câte greutateți a trecut și acest așezământ românesc în Cluj, nu se poate spune pe scurt. Dar, har Domnului și mulțămită bărbăților, cari l'au întemeiat și cărmuit, curând s'a întărit, și a dovedit, că cel mai tinăr între așezămintele românești din fruntașul oraș al Ardealului, e cel mai puternic și mai de viață. La început bietul »Economul» nu-și căpeta sălaș. Și unde se așeza pe bani scumpi, curând îl alunga stăpânul casei, neputînd suferi, nici ei, nici locuitorii ceialaltii din casă, ca să le umble pe acolo atâtea țărani și o-pincari, murdărindu-le curtea cu tină de pe câmpie și — ce le era mai neplăcut — făcînd să răsune vorba românească pe sub ferestrele lor.

Astfel la început »Economul» a trebuit să se tot mute, ca cu cortul — cea ce era în paguba treburilor lui. În sfîrșit după zece ani de viață și-a făcut casă, unde să se poată așeza statornic. Chipul acestei case îl dăm mai sus, ca una care dovedește înrădăcinarea și statornicia așezămîntului. Așezată în ulița cea mai umblată a orașului, tocmai lângă poșta centrală, casa »Economului» stăpânește o mică stradă lăturalnică, care cu tim-

pul trebuie să se deschidă mai luminos. Dar astăzi »Economul« pe lângă reședința sa mai are în Cluj vr'o câte-va case mari, așa cât cel ce nu avea mai înainte sălaş, astăzi el dă sălaş la zeci de familii.

Nu din aceasta vom socoti însă binele ce l'a săvârșit »Economul« dela înființarea sa. Ci vom socoti câți oameni s'au ajutat pe ușor, ca să cumpere un petec de pământ, și muncindu-l în câți-va ani să-l plătească: câți își vor fi cumpărat vite tinere, ca să-le crească și să câștige îndoit și câți își vor fi adunat fructul cruțarilor lor într'o depunere, ori într'o acțiune la »Economul«. D'apoi câți s'au împărțit în ajutoare date de-a dreptul în cinste!

Destul să amintim, că până acum »Economul« a dat daruri, la biserici, școli, oameni necăjiți, și altele, va să zică a dat în scopuri de binefacere 45 mii de coroane. Asta face mai jumătate din capitalul său, cu care a început lucrarea, și care a fost 100,000 coroane.

Capitalul social — cum se numește — și l'a îndoit »Economul« la 1897, printr'o nouă subscriere de acții, la 200 mii coroane, ear acum, în adunarea sa generală din 14 Martie n. a. c. s'a hotărât a se face o nouă subscriere de acții spre a îndoii de nou capitalul la 400 mii coroane, ca să poată lucra banca cu atât mai puternic, și ca cei ce-și depun la »Economul« roadele muncii și cruțării lor să fie cu atât mai bine asigurați.

Publicăm într'alt loc »Prospectul« pentru noua emisiune de acții și recomandăm tuturor acționarilor să subscrie și la noua emisiune, ear pe cei ce n'au acții să-și câștige și să iee astfel parte la lucrarea economică din Cluj. — »Economului« îi dorim binecuvântare și înflorire, spre a ajutama cât mai mult poporul nostru, — înțeleg pe cei cu minte, care știu umbla cu banul — cum și școalele și bisericile noastre!

Misiunile din Gilău.

Gilăul e astăzi un mic orașel. Așezat tocmai sub munții apuseni, are peste 3000 locuitori, din cari peste $\frac{2}{3}$ părți sunt Români gr.-cat. Este așa zicând cheia munților, rămurindu-se de aci drum pe 2 văi ale Someșului, cel cald și cel rece; mai de mult era și stațiune pentru drumarii cari treceau pe drumul țării dela Cluj spre Huedin în țeara ungurească. Astăzi comunicațiunea se face cu trenul, totuși Gilău este foarte umbiat colț de țeară, mai ales că are țirg de săptămână și mai multe curți domnești, între cari cea a familiei Rosenberger are și fabrică de spirt. Astfel satul de oare când s'a prefăcut în orașel. Pentru noi Români pământul Gilăului este plin de amintiri istorice. Aci aproape a fost cetatea lui Gelu și în apa Almașului s'a sfârșit el aci lângă Gilău. În anii trecuți s'au găsit la Gilău într'o grădină (a comerciantului Lustig) aproape de biserică cea nouă românească o lădiță cu mai multe scumpeturi, între cari un pecet alui Pătrașcu Vodă din România, tatăl lui Mihai Viteazul. Mai târziu tot acolo s'a găsit pecetea originală alui Radu Paisie Voevod (1535—1546) care acum se află în posesiunea Academiei române din București.

În locul unde s'au găsit aceste lucruri era mai de mult o curte domnească a familiei Bánffy ori Eszterházy, ai căror strămoși se vede că au avut legături cu voievozii români și i-au ținut ca

oaspeți mai mult timp în curțile lor, de le-au rămas pecețile acolo.

Biserica românească din Gilău e o biserică frumoasă de piatră, cum nu se vede alta în jurul acesta. Este zidită la 1896 din darurile poporului credincios și cu ajutorul dat de fericitul fondator Lazar Baldi, din Cluj, în sumă de peste 3000 fl. Biserica a costat peste 11 mii floreni. Lângă ea, în o curte largă, este casa parochială, tot de zid, și cu bune încăperi. Înainte de 1896 înse era în Gilău o biserică mică de lemn, care era așezată unde s'a ridicat pe urmă aceasta nouă, înse nu dintru început. Bătrânii spun că biserică a fost mutată aci de mai la deal, din locul numit acum la Căpâlnă. În posesiunea dlui Nicolae Pop, fost solgăbirău în Gilău, este un chip, scos din vr'o colecțiune nemțească în care se vede vechea biserică din Gilău, cine știe din care an pusă pe hârtie. Biserica e acoperită cu trestie; din trupul ei, pare a fi îmbrăcat cu țundă mițoasă de cioban, se ridică un turn înalt, frumusețea împodobit la briu cu alte 4 turnulețe. Întrarea în biserică e dintro lature, pe câte-va trepte așezate într'un foisor. În jurul bisericii se ved câte-va femei, în port curat românesc: cu opinci, zație și măramă albă pe cap; bărbații poartă opinci cu curele încrucișate până la genunchi, gubă mițoasă și »clop«. Astăzi de s'ar înfățișa cineva așa îmbrăcat gilăuanii nu l'ar mai cunoaște de al lor. Ei poartă azi un port străin, ca și ungurii vecini ai lor. Opincile sunt necunoscute și disprețuite; ear femeile poartă toate rochiile. Dacă astfel în înfătoșarea din afară cei din Gilău s'au înșchimbă, ei nu au părăsit toate moravurile părințești; și dacă țirgovețeniile ce s'au încuibat în satul lor de oare-când, și fabrica de spirt, nu le-a lăsat neatinsă bunele lor porniri, totuși ei țin cu credință la biserică și școala lor, în care un învățător și-o învățătoare luminează tinerele mlădițe în limba mamei lor. Sunt înse și mulți copii români cari cercetează școala de stat, ce s'a ridicat decurând și făloasă pe malul apei, în care, vorba spune, că a perit Domnul Gelu.

În mijlocul acestor frați țărani orașeni s'au ținut zilele trecute misiuni populare, din prilejul nenorocit, că îmbolnăvindându-se parochul Ioan Pop, vice-protopop onorar, — acum de vre-o 4 luni s'a simțit lipsa de un ajutor sufletesc pentru credincioși. — Lucrarea aceasta pe cât de grea, pe atât de rodnică s'a săvârșit cu bună ispravă începând de Joi d. a. și până Duminecă după amiază și a decurs astfel:

Ziua întâie.

Joi, în 30 Martie la 5 oare d. a. sosî protopopul Dr. E. Dăianu și capelanul Dr. Iuliu Florian, din Cluj. Se trag clopotele de mai multe-ori și creștinii înștiințați de mai înainte se odună în biserică. Timpul e foarte frumos, de câte-va zile, și oamenii s'au apucat cu zor de plug; de aceea în biserică sunt foarte multe femei, dar bărbații mai puțin. Sfânta lucrare se începe cu cererea ajutorului dumnezeesc. Se cântă »Impărate ceresc«... apoi se începe inseratul, ca să se mai liniștească în biserică, fiind-că tot vin-vin. După »Lumină lină...« se începe predica de introducere, rostită de protopopul Dr. Dăianu. Li-se spune credincioșilor scopul venirii, a slujbelor ce se vor face și li-se arată pentru-ce și spre ce țintă. — După aceea se continuă inseratul și înainte de opust se suie pe amvon tinerul preot Dr. Iuliu Florian, care ține predica de temelie, despre scopul omu-

lui, arătând care este după înțelepciunea lui D-zeu scopul și menirea omului.

După o rugăciune de seara, la 8 ceasuri se încheie lucrarea zilei vestindu-se programul zilei de mâine.

Ziua a doua.

Vineri, 31 Martie, earăși la 6 ceasuri s'a început lucrarea în biserică, în forma aceasta: Ceasurile; predică despre păcat, rostită de protopopul Dr. Dăianu. La 8 ore Dr. Florian începe Sf. Liturgie alui Gregorie, pe care n'au mai văzut'o mulți din popor. La sfârșit predică părintele Emil Pop, parochul Feneșului-săsesc, administrator interinal în Gilău, despre esaminarea conștiinței și pregătirea la mărturisire. La 10 oare se începe spovedania la 3 preoți și ține până la 1 d. a. La 3 d. a. copii de școală și fetițele merg în rînd frumos dela școală la biserică, unde protopopul Dr. Dăianu le ține o cuvîntare potrivită, de pregătire și apoi își fac mărturisirile. La 6 oare sara biserică se umple de popor. După o predică despre Preacurata Fecioară (de Dr. Dăianu) se începe »Paraclisul Născătoarei de D-zeu«. La 7 ore protopopul Dr. Dăianu urcă din nou amvonul și vorbește un ceas împotriva alor 2 păcate groaznice încuibate în poporul nostru: *beția și sudălmile*.

Se face de nou molitvă pentru cei-ce vor să se spovedască și cu spovedania se continuă până pe la 9 seara.

Ziua a treia.

Sămbătă, 1 Aprile, la 6 ceasuri se face utrenia; după aceea părintele Dr. Florian predică puternic despre pocăință, ca simțămînt și ca Sf. Taină, îndemnând pe ascultători la adevărată părere de rău și întoarcere. Urmează Sf. Liturgie pentru morți și în loc de priceasnă predică On. Emil Pop despre moarte și legăturile noastre de dragoste creștinească cu sufletele celor morți. La sfârșit se cuminecă pruncii de școală și alți vr'o 300 creștini.

Intrăceea sosește un nou ajutor în persoana părintelui Ioan Romoșan din Gărbăul-unguresc care a fost când-va și învățător în Gilău, și a alergat cu drag să le slugească în aceste zile. Tot timpul după liturgie și până seara se petrece cu mărturisirea credincioșilor.

La 6 ore d. a. se face vecernia și părintele protopop predică despre cele trei isvoare a păcatelor — pofta ochilor, pofta trupului și sumeția vieții — combătând în deosebi necurătențiile, căsniciile nelegiuite și păcatul furtului.

Ziua din urmă.

Depărtându-se părinții Dr. Florian și E. Pop, chemați la posturile lor, rămâne protopopul Dr. Dăianu și părintele Romoșan, spre a încheia obositoarea lucrare. Dela 6 dimineața până la 8 urmează mărturisiri fără întrerupere. Așa și sub utrenie. La 9 ore se începe Sf. Liturgie a lui Vasilie-cel-mare. După evanghelie predică Dr. Dăianu pornind din cuvintele Domnului: »Cine vrea să vie după mine să se lapede de sine, să-și ia crucea sa și să vie după mine«. — La sfârșitul Sfitei Liturgii s'au cuminecat ear peste 300 creștini. Era la 1 d. a. când am eșit din biserică.

La 3 d. a. sună clopotele de vecerne Biserica se umple; se începe vecernia și la eșit se pornește o frumoasă procesiune cu prapori, în rînd esemplar — spre cimiter. E de parte în

FOIȚA RĂVAȘULUI

JULES VERNE

„Castelul din Carpați“.

(Urmare și fine).

Temeiul romanului »Castelul din Carpați«, este de altfel o ruină de cetate, care stă și astăzi și Români din Valea-Jiului o cunosc foarte bine. Eată ce ne spune însuși Jules Verne despre aceasta cetățue, în Romanul seu:

»Cam opt, nouă sute de urme dela pasul Vulcan este o ruină de cetate, de culoare surie acoperită de mușchii și plante buruienose. Ea cuprinde o periferie de patru, cinci sute de stângeni, știrbind starea plaiului; la fiecare capăt are câte un turn de apărare sau bastion, dintre care lângă cel din dreapta, unde era crescut și fagul cu pricina, se vedea un mic canton cu un vîrf ascuțit; de-a stînga un zid răzimat pe stâlpi, ce susțineau turnulețul unei capele, al cărei clopot, ce se mișca foarte ușor, de multe-ori sună când e vre-un vînt puternic, spre spaima locuitorilor din ținutul acela. În mijloc erau încăperi de locuit în formă de turn compact, tare, încoronat cu platformă, cu trei șiruri de ferești plumbuite, ear' primul etagiu încungiuat de un foisor în cerc; deasupra platformei e o rudă lungă de metal, împodobit cu inel feudal, cu un fel de sfărlează

acoperită de rugină. Suflarea ultimului vînt o îndreptase spre răsărit-mează-zi.

Că era vre-o încăpere de locuit în interiorul acestei fortărețe, ruinate pe mai multe locuri, că era vre-un pod, ce se lasă și ridică sau vre-o ușă secretă, spre a putea intra în lăuntru, acestea erau lucruri, cari de mulți ani nu le mai știa nime. Deși în realitate »Castelul din Carpați« era mai bine conservat în lăuntru, de cum se părea din afară, totuși spaima, superstiția înrădăcinată în popor, îl scuteau cu mult mai bine, decât odinioară tunurile sale, treascurile, puștile cu cremene și alte multe instrumente de artilerie ale veacurilor trecute.

Și cu toate acestea, Castelul din Carpați ar fi meritat să fie vizitat de turiști și amatori de anticități. Situația sa, în vîrfurile platoului Orgal, e raritate de frumusețe. De pe platforma deasupra turnului se deschide priveliștea cea mai frumoasă, până în zarea depărtată a munților. În fund undelează ramificațiile unice în felul lor ale munților dela frontiera României. În fața se deschide pasul Vulcan, cu admirabilele lui cotituri, singura cale practicabilă la acest loc între țerile hotărîșe. În jos, pe valea celor două Jiuri, se află satele Livăzeni, Petroseni și Petrila, situate la gura minelor, din care se exploatează avute straturi de cărbuni de piatră. Apoi afară de aceea e o admirabilă încrucișare de munți, la poale acoperiți cu păduri seculare, la briu cu pășuni grase, ear' la vîrf pleșuvi, niște stânci colțuroase, peste cari dominează vîrfurile precipișe ale Retezatului, și

ale Parîngului¹⁾ În fine peste valea Hațegului, la cursul Murășului apar Alpii-Transilvaniei centrale, acoperiți neconținut de neguri.

În fundul acestui tornar, scufundarea pământului forma altădată un lac, în care se absorbiau cele două Jiuri, înainte de ce și-ar fi croit calea peste lanțul de munți. Astăzi această scufundare e un magazin de cărbuni cu toate foloasele și neplăcerile sale. Caminele (hornețele) cele lungi dela fabrici se amestecă cu ramurile brazilor, fagilor și stejrarilor; fumul cel negru strică aerul, pe care odată îl umpleau cu miresme și parfumuri pomii și florile.

Cu toate că, în timpul în care se petrece povestirea noastră, comerțul ține acest ținut în mîna sa de fer, el n'a pierdut nimic din caracterul său romantic, cu care l'a înzestrat natura.

Castelul din Carpați datează din veacul al XIII. În acel timp, sub domnia voievozilor, mănăstirile, bisericile, palatele, castelele se fortificau tot cu atât de mare grije ca și orașele sau satele. Domnii și țeranii aveau să se asigure în contra atacurilor de tot felul. Această stare a lucrurilor ne explică pentru-ce zidurile castelului vechiu, bastionele și turnul seu, li dau înfătoșarea unei clădiri feudale, totdeauna gata de apărare. Ce arhitect l'a edificat pe acest platou, la o astfel de înălțime? Nime nu ne poate spune. Cine a fost artistul atât de cutezător, dacă nu meș-

¹⁾ Retezatul se ridică la o înălțime de 2496 m. și Parîngul la o înălțime de 2414 m. peste starea mării.

câmp, pe un deal frumos. Acolo pe coastă, înaintea criptei monumentale, — ca o mică capelă — a familiei Pop și V. Dumbrava, se face parastas pentru morți. Lume mai multă ca ori-când. Au venit și străini, ca să vadă ce se face în cimiter. După parastas părintele protopop a rostit o nouă cuvântare mișcătoare deșteptând în inimile celor ce s'au adunat la morminții moși-strămoșilor lor, propusuri bune pentru o viață creștinească, de care să se bucure și sufletele celor-ce din cer privesc la scumpii lor de pe pământ.

A fost un moment care cu adevărat a în-cuninat misiunile. Dar sentimentele au fost dis-puse și mai duios când procesiunea — la ordin dat — s'a pornit în sus spre deal, — de unde o priveliște încântătoare se deschide — și acolo s'a făcut de nou rugăciuni lângă mormântul celui din urmă preot Nicolae Baldi. În urmă tot poporul a în-genușchiat și protopopul a rostit: »Tatăl nos-tru«, lângă țărina aceluia, care de atâtea-ori va fi rostit »Tatăl nostru« pentru întreg poporul.

Rentorși îndărăt în aceeași ordine la biserică, s'a încheiat vecernea și părintele protopop miș-cat și-a luat rămas bun dela credințioșii din Gilău.

Răsboiul din Asia.

Români decorați.

Țarul a decorat cu crucea »Sf. George« pe doi Români Basarabeni cu numele *Câmpeanu* și *Țăranu*. — Acești doi Români s'au purtat foarte vitejește în vestitele lupte dela colina Putilov. Ei a cucerit un tun dela Japonezi.

Starea armatei rusești.

Generalul Linevici a trimis un raport amăn-unțit despre starea și numărul armatei rusești din Mandjuria. Acest raport s'a dat spre cercetare unei comisiuni sub conducerea marelui duce *Nicolae Nicolaevici*. Din raport iese, că pierderile Rușilor la Mukden n'au fost așa de mari precum s'a vestit, de oare-ce cea mai mare parte a celor prinși de Japonezi n'au fost din șirul luptătorilor și astfel pierderea nu-i așa de simțitoare. Trupele, cari stau acum sub comanda lui Linevici, sunt în bună stare și în deplină ordine. Pe baza raportului lui Linevici comisiunea a propus Țarului continuarea energică a războiului și trimi-terea grăbnică de ajutoare, ca așa să poată re-căștiga, ce au pierdut.

RĂVAȘUL CLUJULUI

— **Sinodul protopopesic de primăvară** al tractului Cluj este convocat pe Joi, în 13 Aprilie st. n. 1905. Sinodului îi vor premerge deprin-deri sufletești pentru preoți conform programei următoare:

1. La oarele 7½, dimineața preoții se vor afla în biserică parochială din Cluj, unde după invocarea Spiritului sfânt se vor face exerciții spi-rituale, ca și în trecut, și toți frații în Christos se vor mărturisii și cumineca.

2. La oarele 10 în. a. urmează ședința ofi-cială a sinodului în cancelaria protopopească.

La ordinea zilei vor fi pe lângă raportul presiului, chestiunea reuniunii de înmormântare a preoților; hotărârea de a ceda 2% din ajutorul

terul **Manole**, cel atât de glorios, cântat în legen-dele românești, și care a edificat la Curtea de Argeș renumita biserică a lui Radu Negru Vodă.

Dacă este îndoială asupra arhitectului, nu există asupra familiei, care posedă acest castel. Baronii din Gorț (poate Gorj »Răv.«) erau domnii acestui ținut din timpurile cele mai vechi. Ei au luat parte la toate războaiele, ce le-au purtat provinciile ardelen; au luptat contra Ungurilor, Sașilor, Sécuiilor. Numele lor figurează în »cânte-cele« și în »doinele«, în care se păstrează din neam în neam amintirea acestor timpuri de res-triște. Ei aveau ca devisă renumita zicală româ-nească: »Dă pe moartea«. Și au și dat; ei își vârsară sângele pentru cauza independenței — acest sânge nobil ce le curgea în vine dela Ro-mani, stăbunii lor.

Se știe, că atâta energie, devotament, jertfe, n'au avut alt rezultat, decât a aduce la o ne-deamnă opresiune pe urmașii acestui neam eroic. Aceștia nu mai au viață politică. Trei lovituri i-au apăsât grozav. Dar' nu despreciază de a-și scutura jugul, acești Români din Transilvania. Viitorul e al lor, și ei cu o încredere neclintită repet aceste vorbe, în care se concentrează toate aspirațiunile lor: »Românul nu pierel!«¹⁾

¹⁾ E de însemnat, că însuși autorul folosește aceste vorbe românești precum: »cantices« »dôines«, »Da pe moarte«, »Rôman n'o pèrè«, ear' mai târziu »serpi de casa«.

Trad.

de stat pe seama fondului archidieceșan al defici-enților, și altele. Ordinea de zi definitivă a șe-dinței sinodale se va prezenta în sinod.

— **Adunarea generală parochială** s'a con-voacă, conform statutelor archidieceșane prin pu-blicare în Biserica parochială, săvârșită Dumineca trecută, în 2 Aprilie. Pentru mai mare publicitate vestim și aici, că adunarea se va începe la 11 ceasuri în. a. și se va continua poate și d. a. La ordinea zilei, afară de rațiunile bisericesti mai sunt statutele de administrare ale fondului bise-ricii celei nouă, abzicerea curatoratului, căruia i-a expirat mandatul de 3 ani, alegerea unui nou curatorat în conformitate cu statutele fondului bi-sericeii nouă și altele. După §. 10 al statutelor archidieceșane la adunarea generală parochială pot lua parte toți membrii comunei bisericesti, cari sunt maioreni, au purtare morală bună, avere proprie și-și împlinesc toate datorințele față de biserică și școală.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

Vestim tuturor cu plăcere, că vindem urmă-toarele cărți în folosul bisericii celei nouă:

Cursele Diavolului, narațiuni populare, de I. Bochiș. Preț 70 fil. plus 10 fil. porto postal.

Periculoși pentru stat, narațiune de Bolan-den, trad. de Ioan Bochiș. Preț 30 fil. plus 5 fil. porto postal. Pentru 1 cor. 10 fil. le trimitem amindouă.

Asemenea toate scrierile d-lui Canonic *Dr. Bunea* din Blaj, se vând la noi, în parte în fo-losul bisericii celei nouă.

Au mai dăruit la fondul bisericii nouă din Cluj:

Nr. 202. Costan Iepure din Ciurila 1 cor.

Nr. 203. Mina Șerdean din Borșa, 1 cor.

D-zeu să le răsplătească cu darurile sale cele bogate!

— **Memoria lui Timoteiu Cipariu**. Cetim în »Gazeta« de Joi, că secțiunea literară a Aso-ciațiunii, ținând zilele acestea ședință, la propu-nera membrului prof. *Andrieu Bârsan* a hotărât să roage pe tinerul filolog *Dr. Sextil Pușcariu*, să țină la adunarea din est-an a Asociațiunii un discurs din prilejul *împlinirii unui veac dela naș-terea celui mai mare filolog ardelen Timoteiu Cipariu*, fost president al Asociațiunii.

— **Di Stefan Havasi**, fruntașul proprietar român din Cluj, a primit din partea Consistorului din Gherla și a Escelenției Sale Episcopul *Dr. Ioan Szabo* o frumoasă scrisoare de mulțămită pentru darurile generoase și numeroase ce a fă-cut pentru școala și biserică gr.-cat. din Sărvad, satul nașterii dlui Havasi. De fapt dl Havasi a dat pentru scoperile culturale din Sărvad în mai multe rânduri din 1880 până acum vr'o 4000 cor. D-zeu să-i ajute a se mai împodobi cu astfel de fapte.

— **Cetitorule, lățește »Răvașul« între cunoscuții și vecinii tei.**

După-ce ai cetit foaia nu o arunca, nici nu învâlu cu ea mărfuri, ci dă-o să o cetească cineva, care n'a putut'o încă abona.

Ori-cine a căpătat'o așa și-a cetit'o să facă și el asemenea.

Din mână în mână să meargă »Răvașul« la zeci și zeci de inși!

— **Din Arhidieceșă**. *Petru Moldovan*, pa-roch în Varviz, tr. Giurgeu, e transpus la Feisa, distr. Bia. — *Vasile Urzică*, cooperador în Varviz e numit paroch tot acolo. — *Petru Suciu*, adm. paroch în Sabad, e numit paroch în Boș distr. Cojocna. — *Nicolae German*, paroch în Găbud, e dispus la Sabad, distr. Murăș. — *Nicolae Pla-ton*, cleric abs. a fost destinat de admin. parochial la Șomfalău distr. D.-S.-Martin, în locul re-posatului Ioan Copăcean.

— **Mulțămită publică**. Pentru noaua școală din parochia Gădălin au binevoit a contribui: Escelenția Sa Preasfințitul Archiepiscop și Metro-polit *Dr. Victor Mihalyi* 50 cor., institutul de cre-dit și economii »Economul« 100 cor. *Di B. Basiota*, jude în pensiuie 4 cor. *Dr. Perszian*, pretore în Mociu 5 cor. Primească generoșii binefăcători și pe această cale cele mai călduroase mulțumite din partea poporului român din Gădălin. Gădălin 31 Martie 1905, *Vasilie Hopârtean*, paroch preș. sen. școl.

— **Un jubileu de 1000 de ani** s'erbează parochia rom.-cat. din Bohemia, Clostergrab, fon-dată chiar la începutul încreștinării Bohemilor, în anul Domnului 905. Chramul bisericii este »S. Barbara«.

— **Jaf în biserică**. În comuna bisericescă gr.-cat. curat românească Copand (i. Turda)

în 30 Martie noaptea un hoț stricând cu toaca de lemn baierile de fier dela o fereastră mică a intrat în biserică și spărgând țiginele la cutia bi-sericiei a luat crucerii acolo adunați și neșcari în-semnări; a dus cu sine din o lădiță unde se pă-s-trează ornatele bisericesti: potirul, discul, steluța și lingurița toate aurite. Investigația sa pornit — până acum însă fără rezultat!

— **În America cu preot cu tot**. »Kassai Hirlap« dela 18 Martie zice, că ori de câte ori e vorba de emigrări își aduce aminte de planurile lui Rákossi Jenő, care visează de o împărăție ungurească și se îndoiește, de împlinirea a-cestei utopii; mai ales că într'o zi a văzut la o gară din comitatul Zemplinului 200 de călători pornind spre Oderberg cu gândul de a merge la New-York, în America. — »Și cu ce organizare au plecat ei în lumea cea nouă — scrie numita foaie. Înainte mergea un preot în haine negre, nu numai ca duhovnicul celor ce-și părăsesc pa-tria, ci și ca călăuz în drumul cel plin de năca-zuri. După preot mergeau 200 de oameni, cu cea mai mare veselie cântând cântece slovăcești, la urmă era satu întreg, cu mic cu mare, ca un alaiu de însoțire nesfârșit. Astfel emigrează la noi nu sute, ci mii de oameni. Dar veseli, cu musică și cu însoțirea însuflețitoare a celor ce rămân acasă. Ca și când ar porni la război. De ce să nu? Doar merg în lumea nouă să trăiască, și merg de aici, unde au tras de moarte. Ce i-ar ținea aici, dacă nu puțința de a se ferici. Aceasta însă într'adevăr nu-i poate ținea.« — Așa scrie foaia ungurească din patrioticul oraș Kassa!

MAI NOU

Crisa politică.

Maiestatea Sa a plecat Miercuri d. a. din Budapesta la Viena, fără să fi putut isprăvi crisa. Nu știe nime ce va fi.

*

† Ioan Pop Reteganul

Dascălul cel mai zelos al nostru a murit, lăsând familia sa în miserie. Eată ce ni-se scrie.

Reteag, 5 Aprilie n. 1905.

Ioan Pop Reteganul, izvorul nesecat, minu-natul povestitor s'a stins în amurgul serei de 3 crt. Munca sa fu grandioasă, o operă de bronz. Familia sa rămasă în urmă, e lipsită de sprijin. Nici necroloage nu s'au tipărit. În mormântarea va fi simplă, și se va face Joi în 6 crt. la 11 oare a. m. Nu de vorbe și frase, ci de sprijin material e de lipsă.

Emil A. Chiffa.

După acestea credem, că ar trebui să adu-năm numai de cât o fundațiune din a cărei ca-mete să se ajute familia răposatului și să-i se tipărească scrierile. Apelăm la inimile generoase să nu pregete a se declara.

Posta Redacțiunii.

— **Dlul G. P. Hunedoara**. »Preț-curenturi« cereți totdeauna dela firma care se anunță în inserat, nu dela redacția foii, care publică inseratul. **Dlul S. G. Blaj**. Foarte bună! Astfel de ajutoare ne sunt totdeauna binevenite.

La administrația »Răvașului« se află:

Cartea Durerii, de E. Bougaud. Preț 100 legată eleg. 2 cor. 50 fil. broșurată 1.50.

Castelul din Carpați, de Jules Verne. Broș. 1 cor. 60 fil. plus porto 10 fil.

Mare magazin de sicrie.

Nr. Telefonului 448. **Intreprindere** Nr. Telefonului 448.

de transportul cadavrelor și de înmormântare

MUNTYĂN PÉTER

cel mai ieftin institut de înmormântare în Cluj, Strada Unió-utca nr. 13 și Monostori-út 87.

Recomand în atențiunea P. T. publicului din loc și jur institutul meu de înmormântare bogat provăzut cu sicrie colorate, decorate, de stejar ori aramă, precum și cu toate cele de lipsă la înmormântare, torțe, făclii, cruci, cununi, petele, vestiminte de doliu, pe lângă cele mai echitabile prețuri. — Primesc transportare de ca-davre în loc și în provința, ca și în străinătate. Aranjez înmormântări simple ori foarte pompoase și garantez serviciul cel mai prompt.

Inmormântări de copii dela 6 coroane în sus.

» » oameni mari dela 16 coroane.

—> **Atelier de măsur și strugar.** <—

Cerând sprijinul P. T. public însuși jalnic, cu distinsă stimă

(58) 9—10

Petru Muntean.

„Economul“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj.

Nr. 1131.

Prospect

pentru

a III-a emisiune de acțiuni a institutului de credit și economii «Economul» societate pe acțiuni în Cluj.

Adunarea generală ordinară din 14 Martie a. c. a acționarilor «Economului» ținând cont de progresul îmbucurător al afacerilor institutului nostru și de datorințele acestuia față cu creditorii și în special față cu deponenții săi — cu concluzul Nr. 5 a decis mărirea și întărirea bazelor institutului în așa măsură, încât să'i fie date condițiunile naturale pentru ca să poată pe deplin corăspunde scopului pentru care s'a înființat — prin urcarea capitalului social cu suma de 200.000 K. împărțită pe 2000 acțiuni à 100 K.

Întru executarea acestui concluz direcțiunea deschide prin aceasta subscripțiunea la

a III-a emisiune de acțiuni a institutului „Economul.“

Adunarea generală a rezervat acțiunile acestei emisiuni în primul rînd pentru acționarii de până acum ai institutului, cari vor avea dreptul de preferință de a subscrie cu prețul nominal de 100 K. și 2 K. taxă de subscriere atâtea acțiuni nouă, câte acțiuni de emisiunile anterioare sunt scrise pe numele lor în cartea acționarilor.*)

Insinuarea pentru subscriere au să o facă acționarii cel mult până la 1 Iunie n. a. c. pe lângă prezentarea acțiunilor scrise pe numele lor.

Prețul acțiunilor se va răspunde în 5 rate semestrale și anume:

I. rată până la 1 Iulie	1905 K. 20 plus K. 2 taxă
II. » » » 1 Ianuarie	1906 » 20
III. » » » 1 Iulie	1906 » 20
IV. » » » 1 Ianuarie	1907 » 20
V. » » » 1 Iulie	1907 » 20

Se pot plăti însă și mai multe rate sau prețul întreg odată.

Față cu acționarii, cari nu vor plăti ratele regulat, se va aplica §. 11 din statute.**)

Acțiunile nouă se vor estrada cu datul de 1 Iulie 1907 sub numeri identici cu ale celor vechi + 2000 și vor participa la dividendă anulului 1908. Pe anul 1905, 1906 și 1907 acționarii vor primi după sumele solvite 5% interese pe timpul dela sosirea banilor la cassă până la finca anulului respectiv.

Acțiunile din a III-a emisiune, cari până la 1 Iunie a. c. vor rămănea neoptate se vor rezerva în primul rînd pentru acționari vechi însă cu prețul de 150 K.

Terminul și modalitățile subscrierii acestor acțiuni se vor publica la timpul său.

Din însărcinarea adunării generale a acționarilor, ținută în 14 Martie n. 1905.

Cluj, 16 Martie 1905.

Direcțiunea »Economului« institut de credit și economii :

Artemiu Șarkadi
președinte.

Dr. Amos Frâncu

Stefan Havași

Victor Illyés

Director executiv:

Basilu Podoabă.

Dr. Ele Dălanu
vice-președinte.

Dr. Romulus Marcu

Iosif Onciu

*) Abateri dela condițiunea, că acțiunile vechi să fie scrise pe proprietarul actual, se pot admite numai la erezii, cari vor dovedi că proprietarul vechiu a răposat, că ei sunt îndreptățiți la ereditare după răposatul, că s'au întreprins pașii pentru pertractarea lăsamintului, dar aceasta nu s'a terminat încă. Însă și această excepție se va putea admite numai până la terminul fixat pentru însinuarea optării. Astfel de acțiuni se vor estrada îndreptățiților numai după predarea judecătorească a eredității.

**) Pentru ratele de acțiuni, cari nu s'au răspuns la timpul său, se solvesc 8% interese de întârziere. Nesolvindu-se vre-o rată din acțiuni la timpul său direcțiunea provoacă prin publicarea de 3 ori a numărului respectivei acțiuni în foile societății pentru răspunderea ratei restante și când nu se solvește nici după 4 săptămâni dela ultima publicare prin jurnal, atunci posesorul acțiunii se provoacă direct prin poștă la solvire, care dacă în 15 zile dela expedarea provocării n'ar urma, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se dechiară perdit și sumele deja solvite trec la fondul de rezervă al institutului.

Dénes B. Budapest,
VI. Váci-körút 61 sz.
Magazinul și reprezentanța fabricii priv. ces. și reg. de
MAȘINI și MOTOARE alui
Plewa E., inginer, succesorul lui Brauner & Klasek.

MOTOARE
de benzin, gaz și vapor după modelul din 1905.
2-100 HP.

LOCOMOBIL DE BENZIN 2-20 HP.
Baterii de puternice motoare de gaz în ori-ce mărime cu putere de cal și cu spese de umblat de 2-3 fil. pe ceas. Prețuri ieftine și condițiuni de plătire favorabile. Lista de prețuri gratis.
Se primesc reprezentanți solizi de provincă.
(77) 2-12

— Un învățacel se primește în tipografia »Carmen« a dlui Petru P. Barițiu din Cluj (Strada Ferencz József-út 58).

Mare surprindere!

600 bucăți numai cu fl. 195.

Un orologiu aurit, Anker precis cu catenă potrivită, umblă punctuos pentru ce se dă garanță de 3 ani, 1 cravată de mătăsă modernă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel pentru domni cu imit. de peatră scumpă, 1 sugaretă cu chichlimbar, 1 cuțit de busunar cu cele de lipsă, 1 broș pentru dame (nouă te), 1 oglindă minunată pentru toaletă, 1 portmoneu de piele pentru bani, 1 coș de mărgele minunat de frumos, 1 păr. bumbi de manjete, 3 bumbi de căm. la pept, toate aur Double cu chera patent, recușite de scris de nikel, prima, 1 p. butoni de simili briliante, 3 obiecte de jux de mare efect hazliu pentru tineri și bătrâni, un drăguț album, cu 36 icoane cele mai frumoase din lume, 20 obiecte necesare la coresp. și încă 520 alte obiecte nesmintit de lipsă în casă. Toate laolaltă cu orologiu — care singur e vrednic banii aceia, costă numai **1 fl. 95.** Trimiterea cu rambursă ori trimițând banii înainte la casa de export.

S. URBACH, Krakau Nr. 154/K.

NB. Pentruce nu convine să retrimite banii, astfel risicul eschis (66) 11—

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârșciuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 45 40—.

Următoarele cărți din biblioteca unui învățat se vînd foarte ieftin.

A se adresa la domnul

George Stețiu în Suceava
(Bucovina).

Transportul pe spesele primitului.

A.

1. Analele »Academiei Române« tomuri singurate à 6—
2. Adoleschia filotheos, adevă îndeletnicire iubitoare de D-zeu, tom. I., Iași, 1815. 8—
3. Andrievici S.: Inv. ort. din rel. creșt., Dogmatica generală, Viena 1862. 1—
4. Același, Istoria sfântă a Test. V. și N. pentru școalele popor., Viena 1865. —80
5. Arătare cum se cetesc pesnele în sf. și marele post, sub Veniamin metropolitul Moldovei. 10—
6. Atárnare în loc de scrisoare asupra tarafului Onkolliștilor de dascălul Petru Stamatiadi, 1791. 8—
7. Biblia dela 1688 sub Șerban Cantacuzino, București. 220—
8. Biblia dela Blaj, 1795. 80—
9. Berariu: Colecțiune de predici, Cernăuți 2—
10. Bianu: Catalogul manuscrisurilor rom. ale »Academiei Române« 1—
11. Bibescu G.: Roumanie. 25—
12. Bodnărescu Samson: Scrierile sale, Cernăuți 1884. 2—
13. »Candela« 1882—1904 à 8—
14. Călinar pentru Bucovina pro 1843, 45, 46, 49, 52, 53 și 55 à —60
15. Cantemir Dim.: Opurile sale, 7 vol. București 1872—83. 35—
16. Carte folositoare de suflet, Iași 1819. 10—
17. Catechis mic rom.-sêrb-germân, întărit la 1774 de sinodul ep. din Carloviț. Cernăuți, 1804. 10—
18. Comoroșan A.: Dogmatica ort. partea gen. 10—
19. Aceeași, partea specială. 12—
20. Doisprezece psalmi, Neamțu, 1836. 8—
21. Epitome ton theion dogmaton, adevă arătare și adunare pe scurt a Dumnezeștilor dogme etc., Neamțu 1816. 40—
22. Elemente aritmetice, Iași, 1795. 10—
23. Fătu I.: Istoria Românilor, 2 tomuri, Galați 1853. 6—
24. Fotino-Sion: Istoria Daciei, 2 tomuri, București 1859. 10—
25. Gheorghiu: Dicționarul lui F. Damè, studiu critic. —40
26. Hajdeu: Ion Vodă cel cumplit, București 1865. 4—
27. Hurmuzachi E.: Documente privitoare la ist. Românilor, tomuri singurate à 25—
28. Ianovici V.: Ermineutica bibl., Viena 1868. 3—
29. » Tălcuirea T. N. (cătră cei 4 evang. și Fapt. ap.), 5 tom à 4. 20—
30. Învățătura Ecaterinei II cătră rânduia epitropie 1773. 20—
31. Kalinderu I.: Studiu asupra legii celor XII tabule, București 1888. —60
32. Laurian A. Treb.: Istoria Românilor I. și II., Iași 1853. 8—
33. Marian S. Fl.: Sf. Ioan cel Nou dela Suceava. —60
34. Maniu: Povestea priveghitoarei. —40
35. Mitrofanovici: Omiletica. 10—
36. Onciu Isid.: Archeologia biblică. 12—
37. » » Introducere în cărțile T. V. 8—
38. » » Cartea psalmilor (Espl.) după textul masoretic. 6—
39. Olariu I. Dr.: Introducere în cărțile T. V. și Nou. 120
40. Paulini: Gramatica rom.-lat., Iași 1840. 3—
41. Pravila dela Târgoviște 1652. 150—
42. Popovici George: Index Zolkiewiensis. 2—
43. Psaltirea, Brașov 1833. 8—
44. Pumnul A.: Lepturare, à 2—
45. » Moșiile mănăstireșt. 4—
46. Regnault-Fătu: Istoria principatelor dunărene, Iași 1856. 5—
47. Scriban Neofit: Duplu paralel sau biserica în fața papității. 5—
48. Stefanelli Iuv.: Catechese, 3 tomuri. 20—
49. » » Liturgica. 2—
50. Șaguna: Elementele dreptului canonic. 4—
51. Sfânta și Dumnezeasca Liturgie a SS. Ioan Zlatoust, Vasile și Grigore, Iași 1715. 8—
52. Șematismul diecezei gr.-or. a Bucovinei pro 1841 și 1844 (germ.) à 1—
53. Tarnavski-Voiutski: Predici pentru toate Duminecele, 3 tomuri à 7—
54. Urechia V. A.: Archimandritul Vartolomeiu Măzăreanu. —40
55. Viața Prea Cuviosului Stareț Paisie, Neamțu 1836. 8—
56. Ioan Damaschin: »Descoperirea cu deamăruntul a pravoslavniciei credințe«, Iași 1806. 8—

(Va urma.)